

KÖZÉRDEK.

A bányász- és kohász-altisztek alakulóban lévő
országos egyesületének ügyei

mint a

„Jó Szerencsét“

II. évfolyamának

3. SZ

külön melléklete.

A szerkesztésért felelős: MATEJKA GYULA kir. bányaaaltiszt.

A Vashegy-Rákosi Osztály Igen Tisztelt Tagjaihoz

legmelegebb kartársi üdvözlötünket küldjük abból az alkalomból, hogy hozzánk csatlakozni és ügyünket, a magyar bányászati és kohászati altiszti kar ügyét, magukévá tenni szivesek voltak. Rendkívül öröndetes jelenségnek minősítjük a mindinkább növekedő érdeklődést és örömmel konstatáljuk, hogy az ország minden vidékéről érkező kérdzősküdések, egyesületünk prosperálását és megerősödését mind bizonyosabbá teszik. Lapunk a »Jó szerencsét« iránt megnyilatkozó érdeklődés is növekedőben van és bízunk benne, hogy egyesületünk fejlődése, a lap terjedésével arányos lesz, a mi annál kívánatosabb, mivel a »Jó szerencsét« a mi ügyünk propagálása érdekében indult meg és végzetlenül sokat tett már eddig is a magyar bányász és kohász altiszti kar közötti egyetértés megszilárdítására.

Midőn különösen igen tisztelt Osztály-Elnök Úr szives fáradozásáért a magyar bányász és kohász altiszti kar, minden, zászlónk alá sorakozott tagja nevében hálás köszönetet mondok, azt hiszem, avval felelek meg leginkább intencziójának, hogy hozzám intézett levelét egész terjedelmében közlöm, megjegyezvén, hogy a részletkérdésekre a választ írásban megadni volt szerencsém.

Ügyünket további jó indulatába ajánlva

maradok hazafias és kartársi üdvözlettel

Selmeczbányán, 1908. évi november hó 26-án

őszinte hálás híve

Kellner Aurél s. k.
elnök.

Mélyen Tisztelt Központi Elnök Úr!

Kezdeményezésem folytán f. évi nov. hó 15-én a vashegyi és a rákosi bányász-altisztekből összehívott értekezletnek a lefolyásáról van szerencsém következőket b tudomására hozni:

1. A szervező bizottság által kidolgozott ideiglenes, valamint a »Jó szerencsét« lapban 41., 42., 43. és 44. számban közre adott a Magyar Bányász és Kohász Altisztek Országos Egyesület végleges alapszabályainak szorgos áttekintése után kimondottuk: hogy az azokban foglaltakkal egyetértünk, kivéve 4. §. 23. pontját, melyre nézve t czímnél felvilágosítását kérünk arra nézve, hogy a »Jó szerencsét« szaklapra való előfizetés szorosan véve kötelező-e minden egyesületi tagra, vagy sem?

2. Közös és szentügyünk fontosságától áthatva, elhatároztuk továbbá, hogy a vashegyi és a rákosi bányász-altisztek csoportja 1909. január hó 1-vel »Vashegy-rákosi« alcím alatt fiókegyesületet alakít.

3. Ennek az osztálynak a »Jó szerencsét« szaklaphoz való viszonyát, illetve támogatását olyképen határoztuk el, hogy a megalakulóban levő fiókegyesületünk a belépő tagok arányában (15—25) 3—4 példányra előfizet. Azoknak száma, kik kedvezőbb anyagi helyzetüknél fogva külön is képesek e szaklapra előfizetni — szintén 3—4-re tehető, összesen tehát 6—8 előfizető volna innen várható.

4. Az érvényben lévő egyesületi alapszabályokból 1—2 példányt kérünk, hogy azokat szükség esetén (?) a politikai hatóságnak bemutathassuk.

Fentebb vázoltak képezték értekezletünk főtárgyát, melyekre szives válaszát — esetleg útbaigazítást — kérve, maradtam

mélyen tisztelt Elnök úrnak

Vashegy, 1908. nov. 23.

kész szolgája

megbizásból

Palcsó János s. k.

A bányásziskolák szervezésének kérdéséhez.

Több részről foglalkoztak már ezen kérdéssel, úgy tisztí, mint az altisztí részről s míg az egyik rész a régi rendszer fentartását tartja célravezetőnek és azt kívánja, hogy a bányatanulók a munkások sorából kerüljenek ki, addig a másik, még pedig az érdekeltőbb fél, négy középiskolát végzett tanulókat akar a bányaiskolába küldeni és azt akarja, hogy ezek végzés után kézi munkát már ne teljesítsenek.

Így azután a két tervezet igen messze esik egymástól, pedig tagadhatatlan, hogy mindkét tervezet mellett igen életbevágó és megszívelhető okok hoztak fel.

Hanem talán lehetne a középúton haladni.

Hagyjuk meg a bányaiskolákat a mostani szervezetükben, nagyon jól megfelelnek úgy a hogy vannak. Látogatja azokat négy elemi osztályt járt ember és négy középiskolai osztályt végzett egyén egyaránt, és arra is van eset, hogy a négy elemi osztályllyal bíró egyén sokszor jobban megfelelt az életben, mint a négy középiskolát végzett bányász-kohász-altiszt. Hanem mikor már végeztek, a mikor az életbe kikerültek, válaszszuk külön a selejttest a megfelelőtől, vagyis hagyjuk meg mindegyiknek a saját tehetségének megfelelő teret. Erre nézve tervem következő: A végzett bányatanulók legkevesebb két gyakorlati év után egy *gyakorlati szakvizsgára bocsátandók*; ezen szakvizsga sikeres letvése képezze a magasabb képesítést. *Önálló vezetésre* (főaknászi, mesteri, mű- és főművezetői állásokra) *aztán csakis szakvizsgával bíró egyén legyen kinevezhető*. Ezen gyakorlati szakvizsga írásbeli és szóbeli lenne úgy, hogy az írásbeli vizsgálatnál rajzok is kerüljenek bemutatásra.

Írásbeli dolgozat anyaga állhat: 1. rajz. A katonai térképről (1:25000) egy részlet (tetszés szerinti) veendő és ez 1:1000 léptékre nagyítva volna, felrakva a szintvonalakat is. Ezen területen a vizsgázó érc- vagy széntelepet képzel és azokat be is rajzolja. A telep részben tárókkal (felsőbb szintek), részben aknával (a mélyebb szintek) lesznek feltárandók. Ezen térképre berajzolandók az összes feltáró előkészítő- és fejtővágatok, továbbá a szállító-, szellőző- és vízelvezetési vonalak. (Tekintetbe véve az ércmenynyiséget és szállítótávolságot.) A telepítést, feltüntetést ezen térképhez a rakodó állomás, az alkalmazottak és munkások lakásainak helyfekvését feltüntetést vázlatrajzok, valamint a lakóházak részletrajzai is mellékelendők. *2. Írásbeli dolgozat.* A telep műszaki leírása, fejtési- és szállítási metódus meghatározása, a telep geológiai fekvése (mily kőzetek a kisérő kőzetek). Költségvetése egy-egy lakóépületnek és a rakodónak (számításba véve a rakotáron tartandó ércmenynyiséget). Üzemterv készítése (termelendő ércmenynyiség, az ezzel arányos feltárási munkálatok, fejtési metódus, szakmány- és napibérek, itt tekintetbe véve a munkás- és megélhetési viszonyokat, hogy összehasonlítást lehessen tenni a kereset és megélhetés aránya között; szállítási metódus tekintettel a szállítandó ércmenynyiségre és a helyi viszonyokra).

Egy évi üzembről önköltség. (Az érc értékesítése a napi árfolyam szerint véve.)

Üzemi jelentés egy évnél üzemmenetről. (Kimutatva nyereségveszteség.) Anyagfelhasználási kimutatás. (Kimutatva, hogy egy q érczet mennyi anyagérték terhel.)

Szóbeli vizsgálat. Az írásban benyújtott dolgozat bővebb kifejtése, ismertetése. — A mindennapi üzemmenetről és a tanulmányozott üzemből szakkérdésekre adandó szóbeli válasz. (A táró-, akna-, feltörés-,

vágot- stb. elővájásánál követendő eljárás, biztosítások nemei és kivitele, szellőzés és vízvezetés, munka és munkaerő harmonikus összeegyeztetése, czélszerű és gazdaságos kihasználása, szakmány- és napi bérek meghatározásánál mit kell tekintetbe venni pl. közetszilárdság, munkahely-távolság, levegő minemősége, a munkások testi ereje és ügyessége, munkás- és megélhetési viszonyok.

Anyagoknak gazdaságos kihasználása, szerszámok, szállítási eszközök czélszerű megválasztása és fentartása.

Világítóanyagok megválasztása és ezek káros vagy kevésbé káros befolyása az emberi egészségre. Munkásokkal való bánásmód stb.

Sok oly apró kérdés. a melynek a mindennapi üzemmenetben igen jelentékeny értéke van.

Ezen szakvizsgálatok bizottságok előtt lennének leteendők, a mely bizottságok bányakerületenként volnának szervezve; tagjai pedig az egyes bányüzemeket vezető tapasztalt főtisztviselők és oly művezető altisztek lennének, a kik önálló vezetésben vannak.

Ezen bizottságok, ismerve a kerület helyi viszonyait, kérdéseiket ehez alkalmaznák.

Így aztán ezen gyakorlati vizsgálat igazán szakvizsgálat lenne és azon bányaiskolát végzett egyén, a ki ezen vizsgálatot kiállotta, tényleg képesítettnek minősülne az állásával kapcsolatos üzemi teendők sikeres elvégzésére, kisebb üzemek helyes vezetésére. Evvel továbbá még az is el volna érve, hogy a négy elemi iskolát látogatott tehetséges bányatanuló előtt ép úgy nyitva áll a boldogulás útja, mint azon bányatanuló előtt, kinek alapképzettsége négy középiskolai osztály volt, viszont a négy alsó középiskolát látogatott egyén is maradhat kisebb állásban, ha tehetsége nem kielégítő, vagy a bányászati gyakorlati élet iránt nem lévén kellő érzéke, ezen vizsgálatot ki nem állotta. Mert ezen állásokra nem magasabb előképzettség, hanem ép ész és erősen kifejlett gyakorlati érzék és praktikus kiképzés, képesítik az embert. Ezt meg önszorgalommal leginkább el lehet érni és a kinek kellő és kitartó szorgalma van, az a megbecsülést és a boldogulást meg is érdemli.

Nézetem végre az, hogy ezen szakvizsgálatot az eddig végzettekre nézve is kötelezővé kellene tenni és a vizsgáló bizottságot fel kellene hatalmazni külön oly bizonyítvány kiadására, a melynek joghatályossága a létesítendő bányatörvény kvalifikacionális szakaszában körül volna irandó.

Cseh János.

TARTALOMJEGYZÉK.

A Vashegy-rákosi osztály megalakulása. — A bányaiskolák szervezésének kérdéséhez.